

P A C O

N-o. 12.

OFICIALA ORGANO DE MONDPACA ESPERANTISTA MOVADO

N-o.34

Speciala eldono de LA PACDEFENDANTO, Ĉeĥoslovakio,

Okto. 1954

BIKINI MOBILIZU LA HOMARON!

Depost la eksperimento hidrogenbomboj ĉe Bikini jam forpasis pluraj monatoj. Dume ni Japanoj atendis, ke la teruraj efikoj de la radioaktivaj cindroj kaj fiŝoj malperos iom post iom laŭ la forpaso de la tempo. Sed tio ne okazis. Kontraŭe, eĉ en la pluvo sciencistoj konfirmis la ekziston de radioaktiveco. Konsekvence ni devas timi ankaŭ pri legomoj, fruktoj kaj eĉ pri trinkavo. Ne nur la fiŝoj, kaptitaj apud Bikini estas danĝeraj, sed ankaŭ en la tripoj de la fiŝoj, kaptitaj en la maro ĉe nia lando radioaktiveco estas ofte trovata. Kion sciencistoj timis jam post la akcidento de Hukurju-mara n-o.5, realiĝis. Nun metereologistoj antaŭtimas, ke eĉ la aŭtuna rikolto de rizo estos malriĉa.

Dume la Japanoj, kiuj jam trifoje suferegis pro la eksplodoj de la atombomboj kaj ĝisoste konvikiĝis pri ilia krueleco, bolas de indigno kontraŭ ili kaj ekstaris por la movado kontraŭi atom- kaj hidrogenbombojn. Diversaj organizoj, inkluzive la Japana Pacdefenda Komitato, la Ligo por defendo de la konstitucio, la Universala Homama Asocio ktp. komencis aktivan movadon por kolekti subskribojn kontraŭ la uzado de atom- kaj hidrogen-bomboj. La nombro de kolektitaj subskriboj jam stingis pli ol 10,000.000 kaj konstante ankoraŭ ĝi pli grandiĝas.

La japanaj esperantistoj grandparte partoprenas aktive tiun ĉi movadon. Jen kelkaj ekzemploj: La partoprenantaro de la Tokai-distrikta Esperanto-kongreso, kiu okazis la 18.de aprilo en urboNagoja, unuanime prerezoluciis deklaron por tuje ĉesigo de la eksperimentado kaj malpermeso de uzado de atom-energio kiel amasmortigilon. La sama deklaro estis unuanime prerezoluciita ankaŭ de la Esp-kongresoj de la Kjuŝu-distrikto la 2an de majo en Hukuoka kaj de la Kansai-distrikto la 3an de majo en Kobe. La Mija-Esp-Societo eldonis sian apr.-majan n-on kiel specialan eldonon pri la BIKINI-akcidento, kaj dissendi ĝin al korespondantoj de pli ol 30 landoj kaj al diversaj Esperanto-asocioj. Nun Kansai-Ligo de Esp-grupoj, Tokai-Ligo kaj Kjuŝu Esp-ligo komune projektas eldoni broŝuron pri la hidrogenbomboj. La Esp-grupoj de Kiota Universitato kaj Osaka – Fremdlingva Kolegio kune kun la Esperanta Virina Asocio eldonis deklaron kontraŭ hidrogenbomboj. Pere de tiaj laboroj kaj aliaj, la japanaj esp-pacdefendantoj klopodas vekti ĉe tutmondaj popoloj ankoraŭ pli grandan intereson rilate al atomaj armiloj kaj aliflanko ili per tia agado atentiga la jap.pacdefendantojn pri la valoro de Esperanto en tiu ĉi batalo.

Ni ankoraŭ pli aktivigos nian laboron, por diskonigi tra la tuta mondo la kruelecon kaj terurecon de atomaj armiloj, por poste kun komunaj fortoj povi forigi tiun danĝeron.

Pacdefendantoj esperantistoj el ĉiuj landoj ! Ni urĝe apelacias je via konscienco kaj humaneco, ke vi eluzu vian mutan forton por nia komuna celo, ĉar se ni permesos okazigi pluajn eksplodojn en event. nova milito, signifus la pereon de la mondo !

Hirokazu KAJI, MIYA-TYO

HIDROGENMOMBOJ MINACAS PEREIGI LA TERGLOBON

D-ro. Charles O. Bostwick, uson.kemiisto, transloĝinta al Svedio, esploris interesajn faktojn pri plua danĝero, kiu minacas al nia terglobo kaŭze de nuraj eksperimentoj per atom- kaj hidrogenbomboj. D-ro. Ch. O. Bostwick, kiu apartenas al neniuj politika partio, estas esp-isto kaj sekve ankaŭ entusiasma defendanto de la mondpaco. Kvankam jam ekzistas sufiĉaj argumentoj por postuli malpermeson de tiuj diablaj amasmortigiloj, tamen ni opinias tre grava, ankaŭ informi niajn batalantojn pri tiu ĉi nova danĝero, kiun konstatis d-ro Ch. O. Bostwick kaj pri kiu li jam raportis al diversaj nacilingvaj ĵurnaloj:

Kio okazus kun la vivo sur nia terglobo en tiu ĉi epoko de la A-bomboj, H-bomboj, Co-bomboj kaj robotraketoj, se multaj eksplodoj estus inscenotaj dum intencata milito inter „Okcidento“ kaj „Oriento“, aŭ sekve de nuraj eksperimentoj per tiuj ĉi armiloj speciale, se oni eksplodigus ilin en la supera atmosfero, kie troviĝas la ozona tavolo, protektanta la vivon sur la terglobo kontraŭ la pereigaj radioj de la suno?

Ekzistas motivo por firma kredo, ke tiu ozon-tavolo estus detruota kaj tiam la radioj de la suno mortigus ĉiu vivon sur nia terglobo en daŭro de kelkaj minutoj antaŭ ol la protektanta ozon-tavolo povus renoviĝi. Ozono troviĝas en la naturo, ĝi estas formata per la efiko de la sunradioj je oksigeno en la malvarmaj, senpolvaj superaj tavoloj de la atmosfero. Tre zorga esploro fare de G.M.B. Dobson kaj aliaj konigas al ni, ke vin ĉi ozon-tavolo ŝvelas super la tero en alteco de 25 km kaj la tuta kvanto, se ĝi estus de la surfaco de la tero kaj sub la premo atmosfera, sufiĉas fari tavoleton de nur 3 mm. La sciencisto H.N.Russell diras, ke la protektefiko de tiu ozon-tavolo egalas tri foliojn de ormetalo. Nur tre malmulte da ozono troviĝas apud la polvoŝarĝita varma surfaco de la tero. Ozono perdas la econ projekti kontraŭ la sunradioj kiam ĝi kombinas kun aliaj materioj aŭ kiam ĝi ŝanĝiĝas al oksigeno, kiu sanefikigas ĝian protekeblecon. En ordinaraĵoj temperaturoj ozono oksigeniĝas tre malrapide. Je 100 gradoj (bolata akvo) ion rapide. Je 300 gradoj la oksigeniĝo estas tuja. La dis-erigo de ozono estas multe pli rapidigata en pli mulaltaj temperaturoj per uzo de metaloj kaj aliaj substancoj speciale en polva formo. Eĉ arĝento rezist-pova je oksigeno rapide reagis kontaktante kun ozono.

La protekta ozon-tavolo kaj ĉio vivpova sur la terglobo povas esti detruata per la vastaj nuboj de radioaktiva polvo dissternita tra la ozon-riĉaj tavoloj ruper la terglobo.

La malluma (nokta flanko) de la terglobo, en tiu tempo ne tuŝata de la sunradioj, estus afliktata de uraganoj kaj veterkatastrofoj.

Fine la sunleviĝo brulante eklumiĝus tiun ĉi tumultejon kaj la ankoraŭ postrestantaj vivoj estus ekstermotaj fare de infero, kiun la homoj por si mem estis preparintaj.

D-ro. kaj s-ino. Ch. O. Bostwick
Ljungaverk – Svedio

Peris: „MEM“-tradukservo, C. Fielding, 61, Phyllis Crescent, (Ely), CARDIFF, Anglio, per ĝi vi povas kontakti kun d-ro. Ch. O. Bostwick.

NIA GAZETO BATALAS POR LA P A C O

Ĉu vi jam sukcesis varbi por ĝi almenaŭ unu novan abonanton en via loko kaj lando? Do la disvastigo de nia organo ĉependas ĝia pli bona ekipo kaj ebla eĉ pli ofta apero.

Klopodu ankaŭ iomete!

PENSOJ ĈIRKAŬ LA PACO

Ekde la unua elpaŝo de la homa gento ni trovas spurojn de perforto kaj murdo. Tra la mondhistorio etendas nigra strio da elverŝita sango de sennombraj viktimoj. Eĉ la aktivaj Grekoj havis sian mondmiliton. Certe ĝi estis idila kompare kun la „totala“ milito de nia tempo.

Feliĉe la historio ne nur rakontas pri velkiĝoj, sed ankaŭ pri ekfloro de kulturoj. Sed por la militorganizantoj la paco nur signifas periodon de militpreparoj.

Sed, eĉ se ĉiuj imperialistoj, ek de Periklo ĝis la nuntempoj monopol-kapitalistoj pro sia potencavideco, detruemo kaj krueleco renversis landojn kaj buĉis homojn, oni tamen ne konkludu, ke la militoj esence estas sekvo de la homa biologia naturo. Ĉar se estus tiel la paclaboro ne multe utilis. Sed nia sociologio instruas, ke la homoj mem faras sian historion kaj ke la radikoj de militoj ĉefe venas el la politika kaj ekonomia situacio.

Tial oni povas demandi sin, ĉu povas en la imperialisma epoko ekzisti alta rimedo ol milito por forigi la misproporciojn inter la evoluo de la produktfortoj kaj la kapitalakumulado unuflanke kaj la divido de la kolonioj kaj influferoj de la monopolkapitalismo aliflanke? Ĝis nun ĉiam nova divido de la mondo estis „natura stato“. Diverslandaj diplomatoj ofte renkontiĝis, sed ne povis konduki la evoluon en prudentan direkton. Ja ne mankis saĝajn konsilojn kaj avertoj, ke nur per limigo de la armado kaj kunlaboro inter la nacioj eblas sekurigi la pacon. Tiaj voĉoj eĉe perdiĝis kaj la bona volo restis plejofte retoreca.

La amasoj ne tiom batalis por la paco, kiom estus dezirinde. Tial la militprovokantoj gajnis la satanecan ludon du foje dum nia jarcento. Tiu altpreze akirita sperto instruu nin, ke se ne eblas atingi internacian konkordon kaj kunlaboron, ripetiĝos en multe pli granda skalo la tragedio de la antikva Greklando post la Aleksandraj militoj, per atombomboj, kemiaj kaj bakteriologiaj armiloj kaj eble ankoraŭ pli teruraj pereigiloj.

La Manifesto de „MEM“ deklaras: Reakciaj politikistoj, industrimagnatoj, magnatoj de komerco kaj financo ne volas la pacon“. Kaj ĉar la paco ne venas de si mem, necesas por ĝi batali. En Svedio same kiel en aliaj landoj estas necese sendanĝerigi la pacmalamikojn kaj malpermesi ĉian militpropagandon!

En la svedaj reakciaj partioj kaj militistajrondoj troviĝas personoj, kiuj pretas enlasi okuptrupojn, por fari el nia lando militejon kaj peli nian junularon en militon. Ili celas jungi nian landon al la agresiva Atlantika Bloko kontraŭ la volo de la plimulto. Ili estas potencaj, ĉar ili posedas la esencajn propagandrimedojn: la gazetaron, radiostaciojn, teatrojn, preĝejojn, lernejojn kaj militistajn organizaĵojn. Ili aĉetas redaktorojn kaj verkistojn por ke tiuj disemu mensongojn kaj malamon kontraŭ aliaj ŝtatoj kaj ideologie preparu la homojn por la venonta mondmilito.

Tio tamen ne signifas, ke la militinstiganto en Svedio povos fidi al siaj lakeoj. Ili certe malfias parton de tiuj, precipe tiujn, kiuj pro sia pozicio estas dependaj de la apogo de la pacamantaj amasoj. Sed krom tio estas tiel, ke en la sveda kapitalista rondo troviĝas tiuj, kiuj opinias, ke la pli frua neŭtraleco estas la plej bona negoco. Al tiuj ne estas fremda la penso, ke estos ankoraŭ foje eble utiligi tiun eventualan ŝancon.

Sed la kerno de la sveda nacio - la laboristoj kaj kamparanoj - estas forte pac- kaj defend-ema. Ili estas pretaj kontraŭstari ĉian atakon kontraŭ la lando. Tio montriĝis en la du mondmilitoj kaj jam en 1905, kiam militaktivistoj volis ataki Norvegon por konservi la tiaman Union. La paca kaj kulturama sveda popolo devas nun agi sammaniero, ĉar ĝi ne povas esti indiferenta koncerne la sociajn kaj kulturajn kondiĉojn. Tio tute ne havas ian ajn rilaton al la burĝa patriotismo, sed estas konforma kun la interesoj de la popolo kaj ĝiaj demokrat. Aspiroj.

La pacamikoj ne povas ignori la pacvolo de la sveda popolo. Estas pacvolo, enradikigita dum 140 jara pacperiodo de nia lando. Tial oni povas nuntempe konstati ŝanĝon de la reakcia sinteno rilate al la pacmovado. Dum grandfinancaj ĵurnaloj en la jaroj inter la mondmilitoj ofte montris malsimpatian al la tiama etburĝa pacmovado, oni nun akceptas ĝin preskaŭ familie. La kaŭzo estas facile trovebla. Potenca tutmonda pacmovado naskiĝis kaj kun ĝi la Sveda packomitato. Kontraŭ ĝi oni elverŝas sian koleron. Kial? Ĉar ĝi ne ripetas la bonintencajn, sed la nenio devigajn deziresprimojn de la etburĝa pacmovado, sed ĝi celas plialtiĝi la politikan konscion kaj senmaskigi la imperialismon por konduki la popolojn kontraŭ la planoj de la militorganizantoj.

La malpotencon de la sveda etburĝa pacmovado ekz. prezentas jena fakto: Dum internacia kongreso de tiu Asocio, okazinta en 1953 en Parizo, svedaj delegitinoj postulis, ke tiu asocio ŝanĝu sian neŭtralan pozicion kaj fariĝu antikomunista. Kaj kiam la franca sekcio prezentis rezolucion, protestantan kontraŭ la help-programo de Usono por la milito en Hindo-Ĉinio, ĉar tiu helpo pli longigas la militon, sveda pacamikino f-ino. Nordin kontraŭis. Ŝi konkludis: Ĉu ne tiu helpo de komunista Ĉinio al la „komunista flanko“ en Hindo-Ĉinio ankaŭ kontribuas al plilongigo de la milito? Se oni protestas kontraŭ la usona helpo, tiam oni ankaŭ protestu kontraŭ la ĉina helpo!

Kiel ne pripensita deziro! Ŝi ja postulis rekte, ke pacamikoj helpu plifaciligi al imperialistoj la batalon kontraŭ la koloni-popoloj! Pacamiko devas konsciiĝi pri tio, ke la nacia subpremado de la kolonipopolo fare de la imperialismo ne povas signifi, ke la pacamikoj estu kontraŭ la batalo de la kolonipopoloj por ilia rajto liberigi sin de la imperialistaj subpremantoj. La packonferenco de la asia kaj pacifika regionoj en sia alvoko (1952) klare esprimis la aferon jene:

„La popoloj ankoraŭ sklavigitaj de fremda jugo komprenas, ke la batalo por nacia liberigo estas ne disigeble kunligita kun la batalo kontraŭ la milito, kaj ke la militaj preparoj plifortigas la ĉenojn, kiuj ilin sklavigas.

Sekve la gazetaro de la grandfinancistoj en Svedio aplaudis la kontribuon al la imperialistoj de la sveda delegitino ĉe la packongreso en Parizo. Ĝi eĉ pli havis okazon (kaŭzon) ĝoji pri la rezulto de tiu manovro. Pro tio nome la sveda sekcio de Paco kaj Libero displitiĝis. Ne malpli ol kvin de la dektri rondoj en suda Svedio likvidiĝis. En Stokholmo ses el la naŭ estraranoj rezignis kaj simila situacio estiĝis en vico de aliaj lokoj.

Ŝajnas tamen, ke tiuj, kiuj volis transformi la svedan sekcion, faris la kalkulon sen mastro. La plimulto de ĝiaj anoj havas la opinion, ne absolute rompi la kontakton kun la internacia organizo.

Nova estraro estas elektita kaj espereble tiu en la intereso por la paco ne nur emos al kunlaboro kun la internacia asocio, sed ankaŭ kun la Sveda packomitato kaj komprenos, ke la paco ne eblas atendi sidante, sed oni devas ĝin batalakiri.

Ni MEM-anoj, varbitaj al Esperanto ĉefe pro ĝia alta pacidealo, kunligita kun tiu lingvo, estas pretaj laŭpove labori kune kun la cetera pacmovado por haltigi la pelon de la mondo al nova milito kaj atingi, ke Esperanto fariĝu unu el la oficialaj lingvoj de la pacmovado. Ni ŝtrebu komune por efektiviĝi la alvokon en la Manifesto de „MEM“:

Helpu, ke nia lingvo fariĝu ilo por vera amo kaj mondopaco!

Helpante per Esperanto sekurigi la mondopacon, vi samtempe grave kontribuas al disvatigo de Esperanto!

G. Holmkvist

NI PETAS PACIENCON !

Malgraŭ la malfruiĝo de nia eldeno sveda (aŭg. n-o.) ĝi ankoraŭ antaŭenvenis nian julian eldonon el Japanio. Niaj legantoj devas kompreni, ke la vojo de Japanio estas tro longa kaj tial la malfruiĝo. Aerpoŝta ekstedo estus ne rentabla.

PETRO VAN STAVEREN LIBERIGITA

En la vicoj de la nederlandaj progresemaĵoj kaj en la koroj de ĉiuj, kiuj amas justecon kaj veron estas ĝojo. La 4. de aŭgusto subite malfermiĝis la pordo de la malliberejo en la Leenwarden kaj ellasis Petron van Staveren post 5 jara malliberigo.

Ĉu li murdis, ŝtelis aŭ faris ian krimon? Certe ne! Sed li estis sendita kiel soldato al Indonezio malgraŭ la promesoj de la nederlanda registaro, certigi la pacon inter la indonezia kaj nederlanda popolo. Petro tie rifuzis mortpafi la por sia sendependeco luktantajn Indonezianojn kaj nur deziris helpi al la pro la milito suferantaj homoj. Pro tio li estis kondamnita por ok jaroj en malliberejon. Sed, li restis ne rompenebla. Antaŭ la juĝistoj kaj en la malliberejo li donis ekzemplon al ĉiuj, kiamaniere praktike batali por la paco kaj akuzi tiujn, kiujn ĉiam deneve endanĝerigas la mondon.

„Pitojn“ (fidelulo), tiel nomis lin liaj amikojn en Indonezio da kiuj li havis multajn milojn – la junularo, malnovaj batalantoj, intelektuloj kaj la tuta pacmovado, ĉiuj lin admiras kaj sentas, ke li estas homo en plej bona senco de la vorto. Kaj nun finfine, post longaj jaroj li fariĝis denove libera homo kaj pli forte ol iam antaŭe li sentus la interligitecon kun ĉiuj, kiuj batalas por paco kaj justeco.

Merkrede la 4an de aŭgusto li renkontiĝis kun siaj gepatroj kaj fratino, kiuj venis kun tuta karavano da aŭtomobiloj por akompani lin al sia hejmo. Tiu vojaĝo, ĉirkaŭ 250 km, al Hago estis vera triumfveturo! En ĉiuj urboj kaj vilaĝoj oni ĝoje salutis lia kaj li jam ne sciis, kiam meti la florojn, kiujn la homoj donacis al li. La entuziasmo estis senlima! En la grandaj urboj okazis veraj demonstracioj, montrantaj klara la opinion de la nederlanda popolo koncerne la sinteno de la registaro. Saluti lin popolrepresentantoj, 48.000 indoneziaj sukerlaboristoj delegitaj de indoneziaj maristoj en la nomo de miloj da kamaradoj ktp. Alvenis salutleteroj el Hungario, Norvegio, Danlando, Svisio kaj Germanio.

Ankaŭ ni, esperantistoj-pacdefendantoj gratulas al Petro kaj ĝojas ne nur pri la fakto, ke li liberiĝis ne rompita por daŭrigi la batalon por la paco, sed ankaŭ pro tio, ke Esperanto estas lia lingvo kaj ankaŭ la lingvo de liaj gepatroj.

Petro ankaŭ promesis al ni, ĝis li almenaŭ iom liberiĝos de la deŭraj vizitoj, skribi raporton por nia organo pri sia restado en Indonezio kaj el la malliberejo.

Ni kore gratulas al li okaze de lia liberiĝo kun la deziro, ke li daŭre restu fidela al nia batalo kaj aktive partoprenu la batalon de „MEM“, al kiu li povus esti multe utila.

Ni invitas niajn legantojn, sendi salutojn al k-do. *Piet v.Staveren, Zusterstraat 35, DEN HAAG, Nederlando*

Coor de Waart – PLZENĤ

KONTRIBUU AL INTERFRATIĜO

Nia seminario, kiu pretigas diplomitajn instruistojn de arto, decidis alvoki per Esp-o kolektojn de infan-desegnoj (inkluzive pentraĵojn, dekoraciojn ktp.) al pluraj landoj por aranĝi ekspozicion. La ekspozicio estos migranta. Ni deziras havi ankaŭ vian landon en la programo kaj petas vin al kunlaboro. Ni celas sortimenton ne grandan, sed reprezentan. Se la instruado de arto ĉe vi havas komunan direkton aŭ karakterizojn, estos utile ke la elekto tion spegulu. Ĉe ni ekzemple, oni ĝenerale akcentas la apartajn kvalitojn de la infana arto: ĝia spontana freŝeco, stimolata kaj komprene gvidata de la instruisto. En aliaj landoj eble la art-instruado havas malsaman fizionomion: eble ĝi estas fondita sur ia viva tradicio de popolaro aŭ sur ia aparta celado ktp.

Ĉiu okaze ni lastos al via kompetento la elektadon kaj ni tutkore esperas, ke vi kunlaboros por tiu ekspozicio.

Por la material-kolekto ni ne starigis filndaton, ĉar ni esperas ricevi kontribuojn ankaŭ el malproksimaj landoj. Ni ankaŭ ne limigas la aĝon de la infanoj: sufiĉe, ke ili estu anoj de lernejo de iu grado. Ĉiu verko devas indiki la sekson, aĝon kaj adreson de la verkinto, laŭeble ankaŭ la temon. Se vi opinias, ke la materialo ne kutima aŭ ĉe vi speciala, ni tre interesiĝus ekscii klarigojn pri ĝi.

Ni esperas, ke vi favoros nin per via ŝatata kunlaboro, ĉu mem kiel kontribuanto, ĉu kiel helpema peranto por la verkoj.

Art Teachers Training Department 26, Priory Road, EDGBASSTON, Birmingham 5
Retto ROSSETTI, lektoro

IOM PRI NIA GAZETO

Kiel respondeculo de nia gazeto, mi opinias, ke nun estas la momento diri kelkajn vortojn pri ĝia enhavo. Ni ja ricevis kelkajn kritikojn, kiuj meritas specialan atenton kaj estas dezirinda, ke ni estonte ricevos ankoraŭ pli da tiuj kaj sugestojn. La PACO estas la voĉo de nia movado. Tra nia organo oni prijugas nin. Pro tio, ĉiuj MEM-anoj kaj pli speciale la estraranoj, devas dediĉi grandan atenton je ĝi kaj nepre diri sian opinion, tiel ofte, kiel ili povas.

Antaŭ ĉio necesas diri, ke tro ofte ne eblis kontroli la artikolojn antaŭ la eldono. La kulpo ne ĉiam estis ĉe la eldonintoj, sed ĉe ni ĉiuj ĉar ne sufiĉe materialo atingis ilin ĝustatempe.

Ĉeĥoslov. k-do. protestas kontraŭ artikolo de d-ro. Halbedl, titolita „Papo Pio XII, kondamnas la militon (PACO n-o.1). Li opinias, ke praktike la papo agas kiel militinstiganto. Sed d-ro. Halbedl estas konata pacdefendanto katolika kaj li rajtas havi malsaman opinion! Se li ne povas esprimi SIAMANIERE sian pacvolon, la pacmovado fariĝus eble nur komunista kaj fiaskus. D-ro Halbedl citis frazojn de la papo. Eĉ se temas pri nur frazoj, estas pli preferinda ke ili kondamnas militon, anstataŭ laŭdi aŭ rekomendi ĝin! Ĉiuj deklaroj, utilaj al la paco meritas esti menciataj. Tio estas en la kadro de la pacmovada programo. Ni do ne estu sektemaj! Kio estas ekster la programo de la pacmovado, estas la komentario de d-ro Halbedl pri rifuzo de militservo, kaj parolos pli poste.

Brita esterano kritikis la fruntartikolon de PACO (islanda eldono), ĉar ĝi estas tro „komunista“. La aŭtoro, Arnór Hannibalsson, havas ankaŭ la rajton esprimi sian pacvolon, SIAMANIERE, samkiel d-ro Halbedl. Tamen oni eble povas opinii, ke li nur prezentis la komunistan vidpunkton pri la tuta politiko nuntempa kaj ne ĉiam restis en la kadro kaj programo de la pacmovado. La titolo-mem: „Defendi Pacon kaj Socialismon estas defendi Kulturon“, estas ne akceptebla por ĉiu pacamiko, ĉar la pacmovado ne estas nur socialista movado! Kaj fruntartikolo kutime reprezentas en ĉiuj ĵurnaloj, la ĝeneralan opinion de la tuta estraro.

Mi jam havis okazon kritiki aliajn artikolojn, kiuj aperis en PACO. Iam oni propagandis por katolika libro, jam oni propagandis por komunista kongreso, sen ia ajn rilato kun porpacaj problemoj. Alifoje oni vekis tute teoriantan diskutadon pri integra pacifismo, sekve de kio leganto skribis al ni, ke oni devas en ĉiuj landoj rifuzi militservon, ke la socialistaj landoj devas senatende senarmiĝi por montri la ekzemplon. Al tio mi povus respondi, ke la kapitalistaj landoj tuj profitus de tiu donaco por invadi ilin kaj *detru*i tiun socialismon, kiun ili neniam digestis ... kaj tia „paco“ signifus sklavecon, koloniismon por tri kvaronoj de la homaro, karceron, koncentrejon, morton por ĉiuj progresemluloj.

La realeco estas tia, ke en la mondo ne troviĝas nur honestuloj. Kaj honestuloj ne volas esti murdataj de banditoj. Pro tio ili ankoraŭ bezonas armilojn kaj neniu povas konvinki ilin, ke ili devas akcepti la leĝon de la banditoj. Pro tio la senarmigo povas nur efektiviĝi iom post domo, samtempe kaj kontrolate. Sur tio bazo, ĉiuj povas konsenti, eĉ se iuj preferus pli radikalajn solvojn, ĉu ne? Kaj se ni interkonsentas, ni agu komune, forigante la problemojn, kiaj nin dividas!

Tro ofte ni forgesas, ke la pacmovado ne estas heterogena miksaĵo de diversaj, eĉ kontraŭaj propagandoj, kaj „MEM“ estas nur fako de la Pacmovado. Ni ne estas tie por altrudi nian personan opinion al aliaj pacamantoj. Ni ne estas tie por perdi tempon en teoriaj kaj nebulaj diskutadoj.

La pacmovado serĉas la sintezon de ĉiuj opinioj pri precizaj problemoj aktualaj. Ĝi ne proponas idealajn nek idealistajn solvojn, ne realigeblajn en la nuntempa mondo. Ĝi proponas praktikajn solvojn, akcepteblajn de ĉiuj homoj, de ĉiuj organizoj, de ĉiuj popoloj, kiuj sincere deziras la pacon. Kaj kompreneble tiuj solvoj ne povas reprezenti la ideojn nur de unu partio, nur de unu organizo aŭ nacio.

La pacmovado instigas antaŭ ĉio al agado, por altrudi la solvojn postulatajn de la popoloj. Tion ankaŭ ni tra ofte forgesas. Nia gazeto ne devas nur informi, ĝi devas instigi al agado. Ni devas imagi nian gazeton kiel oficialan esp-eldonon de la pacmovado.

Tio ne signifas, ke ĝia enhavo devas esti tro rigida, ke oni devas sisteme malhelpi la diversajn esprim-manierojn de niaj anoj. Mi konscias, ke mi ne povas aspekti kiel senkompata cenzuristo, kaj mi petas pardonon, se mi ankaŭ faras erarojn sur tiu kampo, ĉar la tasko estas tikla kaj malfacila. La pacmovado estas ankaŭ lernejo de Unueco kaj Toleremo kaj tiu lernejo postulas tre seriozan studadon. Nia gazeto estas ankoraŭ juna kaj al ni ĉiuj mankas la necesa sperto. Pro tio mi kredis utila tiun artikolon por la estonto de „MEM“ kaj ĝia organo „PACO“. Por eviti laŭeble erarojn, ni ĉerpu instruon el la nacilingvaj gazetoj de la pacmovado kaj prenu el ili la necesan inspiron por nia gazeto kaj nia movado!

W. Gilbert

NIA UNUA PAŜO

El Finnlando ni ankoraŭ ne povas raportii pri grandaj sukcesoj, ĉar nur antaŭ nelonge ni ekkontaktis kun „MEM“. Ni dissendis cirkuleron al esperantistoj de nia lando, sekve de kio multaj jam fariĝis abonantoj de la „PACO“ kaj aktive kunlaboras. Baldaŭ ni aperigos artikolon de k-do. Meltti, prez. de finlanda packomitato.

P. Heikkinen

Malferma Letero al Esperantista Pacamiko X. en Polio

Ne timu, mi ne publikos vian nomon, eĉ (laŭ via peto) mi evitos uzi sur poŝtsendaĵoj (al vi) Esp.-propagandilojn. Tamen via letero bezone publikan respondon, ĉar vi ne estas (bedaŭrinde) la sola, kiu malpravon timon, sentas.

Table por vi ŝajnas la afero stranga, sed fakte estas, ke la MONDPACA ESPERANTISTA MOVADO rapide progresas precipe en la popoldem. landoj, eĉ ni devas limigi pro ekonomiaj kaŭzoj la sendadon de „PACO“ al tiuj landoj. Ili atingas pli ol la ½ de nia tuta eldono.

Kial do – se la afero laŭ vi estas tiom „danĝera“ oni rovas tiom da batalantoj, kiuj per Esperanto kuraĝas labori por la mondpaco?

Sed pli kurioza afero estas, ke eblas konstati nek unu kazon en kiu aŭtoritatuloj estus punintaj pro tiu „danĝera“ laboro niajn *pac..amikojn!*

Kompreneble, vi havas „gravajn kaŭzojn“ diri ...“ ĝis kiam la Esp-movado denove ne troviĝos en la Sovjetunio, kiel iam antaŭe, ni ne sukcesos ion fari“. Mi bedaŭre, ke vi ne skribas kiel ni povu revivigi tiun movadon en Sovjetio: ĉu per nenionfarado, aŭ por uzo de Esperanto por utilaj kaj praktikaj celoj?

Ni esperas, ke vi regule ricevas nian organon. En ĝi vi certe legis ke gravaj personoj de la pacmovado simpatias kaj helpas al „MEM“. Inter tiuj estas ankaŭ s-ino. Eug. Cotton kaj Pietro Nenni. La pasintan semajnon mi havis la honoron paroli kun la ĝenerala sekretario de la monda packonsilantaro Jean Laffitte en Vieno. Li ege afable aŭskultis miajn informojn kaj respondis miajn demandojn. Tiu malfermas al ni grandajn eblecojn por kunlaboro.

Kvankam „MEM“ estante kreita nur antaŭ 8 monatoj, ĝi rapide gajnas la konfidon de estroj de la granda monda pacmovado. Sed ni ne povas atendi, ke la aliaj faru nian laboron. S-ino. Cotton prave al ni skribis: ...“ONI TUTE NE VOLAS IGNORI VIN, MI NUN ESTAS CERTA PRI

TIO, SED APARTENAS AL VI, ESP-ISTOJ, KONIGI VIAJN EBLECOJN AL ĈIUJ ALIAJ
PACPARTIZANOJ KUNIGANTE VIN AL ILI EN LA BAZAN LABORON !“

- 8 -

Ni ĉiuj scias, ke Esperanto havas multajn kontraŭulojn. Bedaŭrinde la plej granda membro da homoj emas, ke oni donu al ili efektivigitajn ideojn. Ili ne ŝatas pripensi la faktojn, analizi la kaŭzojn kaj per sia „propra cerbo decidi siajn agojn.

Ni, MEM-anoj kompreneble ne akceptas la opiniojn de tiuj teoriuloj, kiuj sen ion scii pri Esperanto, kondamnas ĝin. Kontraŭ, al tiuj teoriuloj ni ankaŭ rajtas diri nian opinion.

La defendo de la paco ne estas privilegio de kelkaj personoj, sed devo de tuta popolo. Tial ni, parto de tiu popolo servas al tiu alta idealo per tre taŭga pacilo, nia internacia lingvo kaj neniu racie pensanta persono kuraĝos al ni malpermesi tiun ĉi rajton.

En via letero vi komparas vian agadon kun la agado de esperantistaj pacamikoj de alia popoldemokracio kaj vi skribis: „Nia landa Esp-movado ankoraŭ ekzistas kiel movado organizita kaj en alia popoldemokracio ĝi likvidiĝis mem“. Se nia majstro kaj via samlandano d-ro. Zamenhof, estus kreinta la internacian lingvon por esti uzata nur inter samlandanoj, tiam vi povus fieri pri via „movado organizita“. Sed la kreinto de Esperanto havis pli grandan celon kaj en tiu senco vi devas esti malpli fieraj pri via agado.

Kie oni „likvidis sin mem“, tie ili jam nun estas en la unua vico de la MONDPACA ESPERANTISTA MOVADO! En tiu lando troviĝas veraj pacbatalantoj, kiuj ne timas stultajn argumentojn de kontraŭ kaj sekvis la sanajn impulsojn de sia pacama konscienco. Ili ne atendis „oficialajn aprobon kaj permeson“ por labori por la bono de la homaro - por la tutmonda paco!

Ni scias, ke ni renkontiĝos ankoraŭ kun multaj malfacilaĵoj. Misuzo de Esperanto por celoj, kiuj estas kontraŭ la vera interkonatiĝo kaj mondopaco donis al niaj kontraŭuloj okazon malutili nin. Kontraŭ tiuj malbonaĵoj la „MEM“ per sia MANIFESTO, donas en viajn manojn efikan argumenton.

Kiel lingvon, neniu kapablas per faktaj argumentoj kontraŭbatali Esperanton. Kiam iu el tiuj kontraŭuloj akceptas diskuti kun ni pri tiu temo, ni simple diru al li:

„Imagu ekzemple, ke vi devas transiri riveron, trans kiu troviĝas bele konstruita, forta kaj taŭga ponto. Apud la ponto ĉe ambaŭ bordoj kreskas du arboj. Vi venas al mi, kiu estas gardisto de la ponto, kaj diras: - Mi devas iri al la alia flanko de la riverego. Permesu, ke mi uzu la ponton. – Kaj mi respondus: Kion?! Vi volas uzi la ponton? Vi stultulo! Vi idioto! Vi kosmopolito! Vi uzu naturan vojon! Atendu ĝis la du arboj ĉe ambaŭ bordoj larĝkreskos, ĝis iliaj branĉoj kuniĝos, kaj tiam vi facile trans ili transiros la alian flankon!“

Tute certe mi ricevus de vi vangofrapon.

Kiu volas atendi la evoluon kaj kunfandiĝon de la lingvoj, por uzi ilin kiel „ponton“ tiu povas tiel agi. Ni ne kontraŭas. Sed, ĉar ni estas revoluciuloj, lasu al ni uzi tiun artefaritan ponton, kiu estas Esperanto, kondukanta al interfratiĝo de la popoloj kaj mondopaco. Ni sekvos tiun vojon, ĉu la stulta pontgardisto permesos aŭ ne!

A. Balague – St. Pölten

MILITINSTIGANTOJ MEDITU !

Ministroprezidanto de Sovjetunio, G.M.Malenkov diris en kunveno de nacio-deputitaro jenon: „Agresemaj rondoj konservas memvole atmosferon de milithistetrie, ili minacas la mondon per hidrogenbombo, ili publiko proklamas ideon de fortpolitiko kaj de longdaŭra malvarma milito, ili kuraĝas minaci kaj timigi.

Kion ni diru tiurilate?

Unuavice jenon: Oni scias, ke en Sovjetio regas atmosfero de optimismo, certeco, paca kaj krea laboro. En Usono – kiel la amerikaj oficialaj rondoj mem konfesas - la atmosfero estas tamen venenigita de timo, teruro kaj angoro. Tia do estas la rezulto de la politiko de minaco kaj timigo.

Plue, la sovjeta registaro defendis kaj defendas la vidpunkton, ke la kapitalista kaj socialista sistemo povas vivi apude kviete kaj pace kaj konkuradi reciproke ekonomie. Laŭ tiu ĉi vidpunkto ni efektivas konsekvence politikon de paco kaj subtemo de internacia kunlaboro. Se tamen la agresivaj rondoj, fidante la atomarmiloj decidiĝus al freneza ago kaj volus esplori la forton kaj potencon de Sovjetio, ili povas esti certaj, ke ĉiu agresanto estos venke pereigita per la sama armilo kaj de tia aventuro venigos nepre pereon de kapitalista socia sistemo. Pri tio ja konvinke atestas la historio mem laŭ la rezultoj de la unua kaj dua mondmilitoj. Post tiuj ĉi nome la regosfero de la kapitalismo estis konsiderinde malvastigita. Ĉiuj scias, ke sekve de ambaŭ mondmilitoj jam pli ol triono de la homaro foriĝis la kapitalismon.

Dum la nuna stato estiĝas demando: Kia estas la ĉefa tasko de la pacemaj foroj? Granda misio de ĉiuj pacbatalantoj bazas sur la tasko ke ili detroadu la intencojn de la agresemaj rondoj, ke ili postulu pluan mildigon de internacia tensio, ke ili laŭble helpu la pacan kunlaboron de ŝtatoj.

La vivintereso de la homaro postulas efektiviĝi la permeson de atomarmiloj. Malebligi la uzon de eminenta invento de la homgenio – la atomenergion por amasa eksternado de la civitanaro, por detruado de urboj, industri-, kultur- kaj scienco- centroj, tia estas la tasko. La sovjeta registaro penas atingi efikan solvon de tiu tasko. La sovjeta registaro samtempe celis kaj celas generalan kaj fundan redukton de armilaro kaj armitaj fortoj.

Nu, militinstigantoj ĉu vi konsciĝas pri la faktoj de la historio? Aŭ – ĉu eble regas vin la ideo: Se ni devos pereji, pereŭ kune la tuta homaro! Tamen atentu! Naŭdeknaŭ procentoj de la tuta homaro sopiras vivi, deziregas demeti zorgojn pri la estonto! Ili ne volas labori per glavo sangon soifanta, ili ne volas murdi aŭ pereigi!

(tradukita el RUDÉ PRÁVO n-o.116-1954)
Inĝ. Jar. Řebíček Ĉeĥoslovakio

EĤOJ PRI ĜENEVO

Dum la ĝeneva konferenco aŭdiĝis ankaŭ voĉoj en la mondo, ke la militon en Vietnamo kaŭzis la indiĝenoj, ĉar ili atakis la tieajn regantojn. Do verŝajne la indiĝenoj pruvas ke ĵus ili ne ŝatas la pacon, ja oni povus konkludi, ke ili estas la kaŭzo de tiu milito, ke ili estas murdemaj kaj rabemaj ribeloj. Nu, ni ne povas ja laŭ niaj propraj cirkostancoj imagi tiujn, kiuj vivas en koloniigitaj landoj. Kvankam ni parte spertis similon dum la pasinta milito per la konduto de regemaj invadintoj. Sed estas necese ekscii iom pri la konduto de la regantaj koloniposedantoj, nur poste ni komprenos, kial estis devigitaj la indiĝenoj elekti el du eventualecoj la – malpaco. Estas klare, ke la kaŭzo de milito por liberiĝo estis sole – MALESPERO pri justeco de la superregado. Tion eble pravigos vortoj, kiujn skribis al sia ĉeĥoslovaka korespondanto aŭstralia s-ano:

„Post malmulte da tempo neniu Okcidentulo tenos eĉ piedlokon sur la azia kontinento, nenio povas savi Indocinion por la Francoj, kies teruraj krueloj kontraŭ la Vietnamanoj dum jardekoj krias al cielo por venĝo. La torturo, kiun ili afliktis sur la kompatindaj indiĝenoj de Indocinio estas nenemebla ili nun rikoltas venenajn fruktojn de tiu malkristana agado.

Por ni esperantistoj tia malhoma konduto de homo al homo estas nekonceptebla, ĉar ni ne konas diferenco laŭ nacio, raso, religio. Ni estimas nin reciproke, ni ne spertas humiliĝon, ni ne ŝatas regi unu la alian. Ni volas tamen „batali – sed sen armiloj por akiri tuta homaro. Interkompreniĝante per komuna lingvo, ni facile trovas solvon de problemoj tiusence, ke ĉiu trovu siajn homajn rajton tiel, ke ili ne malhelpu la alian.

Inĝ. Jar. Řebíček Ĉeĥoslovakio

PERANTOJ de MONDPACA ESPERANTISTA MOVADO

(Tiuj ĉi perantoj ne korespondas nek interŝanĝas p.m.ktp., sed nur informas pri organizaj aferoj kaj akceptas abonojn por nia organo!)

AŬSTRIO: Franz Wagner, Unionstr. 10 Zim.12, LINZ.

AŬSTRALIO: St. BENNETT, 62 Brighton Av., CROYDON PARK, N.S.W.

BRITIO kaj USONO: Brita Esperanto Packomitato, 15 Twisden Road, Highgate, N.W.5, LONDON.

BELGIO: Fr. Debaene, 25 avenue des Naiades, WATERMAEL-BOITSFORT.

BULGARIO: Borislav Angelev Velez, Str. Stalin 5, GOCE DELĈEV.

ĈEĤOSLOVAKIO: Frant. Lička, Březí č.12, OSTRAVA-Zábřeh.

DANLANDO: Willy Nielsen, Kirkegaardsvej 54, HJORRING.

FRANCIO: J. Douard, 5 rue de la Prévoyance, VILLEURBANNE (Rhone).

FINNLANDO: Paavo Heikkinen, Apollonkatu 4 A.5, HELSINKI.

GERMANIO (DDR): Helmut Löffler, Theaterstr.1, MITTWEIDA/Sachsen.

HUNGARIO: Pál Balkanyi, Fiokiroda, BUDAPEST 54.

ISLANDO: Thorstein Finnbjarnarson Njálsgötu 48, REYKJAVIK.

ITALIO: Arnaldo Opisso, Via Assarotti, GENOVA 25.

JAPANIO: KANSAI Ligo de Esperan. Grupoj, Nakacu-hamadori 2-20, Ojodo-ku, OSAKA, (k-do. Mijamoto M. rifuzis kaj ni serĉas alian).

NEDERLANDO: Hub. Hermans, Pr. Bernhardstraat 4, VAALS (L).

POLIO: Inĝ. Zdislaw Glajcar, Skr. 3, CIESZYN, Woj. Stalingroskie.

SVEDIO: Karl Kvist, Box 109 a, DEJE.

ALIAJ LANDOJ: proponu sian peranton, aŭ kontaktu rekte kun nia sekretario – K-do. Anton Balague, Kirchweg 12, SANKT POLTEN, Aŭstrio.

KOREKTIGO: en la aŭg. n-o oni erare anoncis abonkotizon de „PACO“ por Ĉeĥoslovakio 8,- Kĉs. Fakte ja jarabono kostas 12,- Kĉs..

MUNICIO POR NIA BATALO:

K-do. Frant. Lička, Ostrava	10 Kĉs
K-do. Il. Severa, Suchdol	1.50 Kĉs
K-do. Vl. Sládeček, Karviná	10 Kĉs
K-do. J. Rakyta, Hroby	6 Kĉs

KORESPONDI DEZIRAS:

K-do. Dušan KOSTOLNÝ, Slobodáren I, PRAKOVCE, Gelnica, Ĉeĥoslovakio, interŝanĝ. il.p.k., gazet. ktp. kun ĉiuj landoj. Respondo certa.

K-do. Frant. PYTLOUN, Leninova č. 518, LIBEREC I, Ĉeĥoslovakio, donas korespondajn Esperanto-kursojn al izolitaj interesuloj. Bonvolu aldoni p.m. por respondo.

K-dino. Julie BOUCHALOVÁ, Žižkova 18, PÍSEK, Ĉeĥoslovakio, kun ĉ.landoj il. p.k. kaj leteroj.

K-do. Pavel LIPKA, Luční č.50, PLZEŇ, Ĉeĥoslovakio, per il. p.k. kaj leter. interŝanĝas p.m. kun ĉ.landoj.

K-do. Jan ŠKUDERA, Dukelské nám. 27, Plzeň, Ĉeĥoslovakio, kun Aŭstrio, Okc.Germanio, Svisio kaj transmaraj landoj por filatelele afrank. leteroj. Interŝanĝas p.m.

K-do. Eduard V. TVAROŽEK, Hviezdoslavova ul. 2/III, MARTIN, Ĉeĥoslovakio, deziras ricevi konsilojn pri plej bona metodo instrui Eĉp-on al infanoj samtempe kun la gepatra lingvo.

K-dino. Věra WENISCHOVÁ, Marxova 24, Plzeň, Ĉeĥoslovakio, kuin ĉiuj landoj pri muziko, literaturo kaj pentraĵoj. Nepre respondas al ĉiu.

K-do. Jaroslav KOTEK, Tř. 1.máje č. 89, PLZEŇ, Ĉeĥoslovakio, por il.p.k. kun ĉiuj landoj.

K-do. Bohuslav BULÍN (13 jara) PLZEŇ, Na Roudné č.10, Ĉeĥoslovakio, dezir. Interŝanĝi desegnaĵojn, il.p.k. kaj p.m. kun ĉiuj landoj. Certe resp.

K-do. J. RAKYTA (instruisto) KLÁŠTOR pod Znievom č.114, Slovakio, ĈSR, kun gejunuloj de ĉ. land. pri naturo, geografio kaj historio. Interŝ. il. p.k. librojn kaj revuojn. Certa respondo.

ADRESSANĜO: K-do. Vlad. SLÁDEČEK laste kiel maristo en Szczecin – Polio nun loĝas: Havlíčkova 19, KARVINÁ I, Ĉeĥoslovakio.

LANDAJ PERANTOJ ATENTU!

Al la ĉeĥoslov. peranto restas 100 ekz-oj de la aŭgusta „PACO“ rezervaj, ĉar li ne povas uzi kiel propag. n-ojn, kaŭze de tio ke „MEM“ ankoraŭ ne kapablas liveri regule al li tian kvanton el ĉiuj landaj eldonejoj. Kiu peranto povus tiujn 100 ekz. uzi, petu ilin ĉe la ĉeĥoslovaka peranto.

=Eldonis: Závodní klub ROH-odbor ESPERANTO, TATRA, n.p. K O P Ř I V N I C E
Redakcio: Rud. BURDA, Palackého nám. č. 6, P L Z E Ň , Ĉ E Ĥ O S L O V A K I O
